

Інша Адель, або Дві історії

Кров шугонула Аді в голову. Підкосилися ноги. Підлога — мало не сторчма.

Зиркнула на себе у дзеркало — ніби лезом черкнула по обличчю.

Щойно випромінювала пахощі J'ador. І раптом — від неї смердить потом. Як від перекупки на базарі.

Не тільки лице — й шия палає. Аді невтямки, що сталося. З нею.

П'яною, ламаною ходою повернулася до крісла. Впала в нього. Втупилася в телеекран: програма тривала. Почалося так звичайно: Адель перемикала канали, шукаючи щось легеньке, бездумне, і — натрапила. Наткнулася...

У студії були тільки чоловіки, четверо: троє гостей і ведучий. Усі — презентабельні, доглянуті, спортивні. Ада ще з перших позирків на екран оцінила зовнішність кожного й те, як вони трималися. Оцінила майже автоматично, звично для жінок. А вже потім зрозуміла: мова — довкола сексуальної меншини, гомосексуалів. Точніше — про гомофобію. Експерт, як можна було здогадатися про роль чи не найстаршого з чоловіків, говорив спокійно і впевнено. Поважність сказаного потверджували навіть окуляри у, мабуть, роговій оправі (не пластмаса ж), які він то надівав, то тримав у руці. Двоє інших довірливим, так само спокійним тоном розповідали про свій вихід «із шафи», камінгаут. Аделя вперше почула вислів і автоматично ніби

поклала його на полицку в закамарках пам'яті: це означає зізнатися не тільки собі у своїй «нетрадиційній сексуальності», а й оточенню. Або — ось як зараз, перед камерою, мало не цілому світу.

Ада спершу слухала впіввуха, навіть хотіла перемкнутися на інший канал. (Ах, це мене не стосується!) Та щось зачепило. Що? Наче змійка в її доглянутому тілі настожила. Підняла голову. Змійка нагло запустила якийсь рух: гарячково уклались у ланцюжок епізоди Адино-го сімейного життя. Надто — останніх років. Ланцюжок по-зміїному закільцювався — кров шугонула Аді в голову. Підкосилися ноги. Невже? Хіба таке може бути? З нею? У них? Олег?! Ніколи! Нізащо! Але...

Отут і засмерділо: не смаленим — а її різким, якого вона ніби зроду не відчувала, потом. І це — від витонченої, наче пісковий годинник, жінки?

Ада гарячково тре руками щоки, щипає себе за руки — автоматично, напівпритомно. «Добре, що ніхто не бачить», — зблиснула думка. Її накриває інша: «Он воно що!.. Ось чому — він ухилився. Ухилився? Унікав!»

Останнім часом саме Олег, а не Адель («У мене голова болить!» — не про неї), вислизав, ніби медуза з рук, від подружнього обов'язку. Ада занепокоїлася, але не тим, що спало б на думку першій-ліпшій. Не зрадою. Ада залізобетонно впевнена в Олегові. Точніше, в собі: він просто обожнював її, таку унікальну, вишукану, вродливу, ідеальну талановиту жінку! Про що не стомлювався повторювати мало не щодня. І вона вірила — як інакше? Вірила, бо знала: справді така. Вишукана, мов пісковий годинник. Ні, про якусь суперницю нема й мови! Хто може затьмарити її — неперевершену?

Спершу Адель засмутилася: може, в Олега — вікові чоловічі проблеми? Чи не зарані? Ах, теперішні чоловіки такі вразливі, такі хворобливі... Яюсь вона делікатно

натякнула йому на лікаря... Та ось тепер... Миттєво укладений ланцюжок асоціацій зловісно зблиснув. Натяками підозрами. На доказ... надока... надо-з-з-з-з-с-с...

Ось вечірка, на яку торік узяв її Олег. А потім — і друга, де знову виник *той самий*. Ада враз бачить його — молодика, що крутиться біля її чоловіка. Молодик зграбний, пластичний, чимось схожий на павича. Адель хотіла тут-таки розпитати Олега, хто це. Але довкола вирувало шампанське життя, і залишене на пізніше запитання випустило бульбашки.

Набігли й інші спогади: довгі Олегові розмови з кимось — чоловічого роду, таки чоловічого: він виходив із вітальні. Ада вухо не нашоршувала — ділові перемовини, справи. Тепер усе — в іншому світлі. Вкупі з надто щедрими його подарунками. Вона сприймала — як належне. І Адина кокетливо-ритуальна фраза «Ну, ти мене балуєш!» тепер відлунювала її ж голосом — як знущання.

Хто тобі сказав, що він — гей? Із чого конкретного ти взяла дурне до голови, з чого? Може, все-таки — коханка? Вибирай, що краще: мужик чи баба?

О, цей запах поту — роздерла б себе! Нюх? Чуття? Ну-тро — така штука: нічого не пояснює, а, нанизавши в зміїний ланцюжок якісь уривки розмов, погляди, деталі, потрясає ним і нашіптє: це — воно. Воно?

Боже-боже, що мені робити?

Вимкнути! Зовсім! Одним рухом! Натиском на кнопку вимкнути все — телевізор, цілий світ.

Затулила обличчя руками.

Так он чого — замість у розкішний пансіонат... на море, як раніше домовлялися, як було заведено... узяв і чкурнув...

Ада — між іншим, Олег називав її також Адя чи Адель — не чула, щоби якусь іншу так називали, окрім тієї співучої британки Adel, до самого імені котрої наша героїня ставилася ревниво. Та, зрештою, хіба далека поп-

діва — суперниця? Отож. Ада звикла, що вже кілька років поспіль вони з чоловіком приїздять сюди. Сюди, в цей іще чистий закуток, до моря. Ада любить комфорт. Ада звикла до опіки чоловікової від самого початку їхнього шлюбу — як інакше? Хіба вона — не варта? Вродлива: писана красуня, зовнішність модельки — у її сорок п'ять. Сина Олегові подарувала — він так хотів сина! Талановита яскрава жінка, яка однією своєю появою в товаристві ошляхетнює його (Аделаїда й означає *шляхетне походження*), привносить аромат вишуканості. Як у молодості не терпіла Ада неакуратної богемності (ах, не чистять зуби ці художники, бо вони — генії!), так і нині не любить нахабного порногламуру. Тому — не на будь-якій тусовці, щоби показатись-помалюватись, вона виринає...

Адель — художниця. Їй не подобається слово «ілюстратор» — а саме так називають її у видавництвах, куди запрошують: то визначник рослин оформити, то атлас риб або пташок. У неї рука добре набита на таку роботу. Художню роботу, що за неї не всякий-кожний візьметься, бо — специфіка. Тут не відбудешся хитрою вигадливістю, за якою багато хто приховує нездалість, неточність рисунка. Та й просто невміння малювати.

Закінчивши художню академію, Ада бачила себе знаменитістю, чії витвори мають здивувати світ, принести їй не тільки славу, а й добрі гонорари. Хіба вона не варта? Однак... захрясла в тих своїх рибках-пташечках-метеликах, і вже боїться змінити амплуа.

Коли потрапила — якраз перед поїздкою сюди, до моря, — на виставку американця Волтона Форда у віденській галереї Albertina — ледве не стався серцевий напад. Ясно: і він, той Форд, свого часу набив руку на скрупульозному, достеменному зображенні звірів, пташок та іншої розмаїтої живності. А вже потім почав малювати свої гігантські аркуші, де ці птахи, тварини, комахи перетво-

рювалися на символи фантастично-божевільного, шалено-дрімучого, винахідливо-збоченського людського світу.

Винахідливо-збоченського... Так ось же кажуть — уже майже годину триває токшоу — що ніяке це не збочення, гомоеротичний потяг, гомоеротична практика... Добре. Десь, із кимось, у когось — нехай. Практикується. Яке їй діло? У цьому світі все різноманіття не увібгати в кілька ідеальних зразків для наслідування. Життя не залити в чавунні форми. Заширока людина — треба звузити... А хто, за якими такими лекалами звужуватиме? — ось питання. Інше, інакше — чуже для тебе. Ти не готова до нього. І це інакше бере за живе. Тебе, тебе — не когось. Перевертає твоє життя. Твій світ.

Ніби її, Аду, роздерли на кілька пасмуг. Але не розірвали до самого низу, до кінця, і тому ніби й тримається купи, та водночас вона — вже не вона. А хто?

Заломила руки. Ридає, аж труситься.

Впала на килим обличчям, б'є по ньому кулачками: «Олеж... ти мовчиш... ти боїшся... ти мене більше не любиш? — зміїсті килимові візерунки заплели її обличчя. Наче кручені паничі — огорожу. — Скажи мені правду! Такі, як ти, рано чи пізно... Ненавиджу! Ненавиджу!»

Кулачками по килимі гамселить.

Побачити його, негайно! В очі подивитися! В очі! Ві кликали у відрядження?! Так зненацька? У Белград. Коли це в нього, з ким почалося? Чи таким і був? Обманював її? Весь час придурювався? Приду-у-у...

Піт смердить — кішкою.

Стомилася бити кулаками. Сльози — просто на килим. Обличчя поросло зміїстими узорами. Страшна. Порожня — мов дешева пластмасова лялька.

Іноді хочеться почепити життя своє на шворці, як вивішують білизну після великого прання. І подивитися на нього — ніби чужими очима. Сторонніми. Ніби вперше бачиш його, життя своє...

Картина стоїть у неї перед очима і, певне, стоятиме довго. Не картина — епізод життя. Вона, Деля, дванадцятилітня, зі скрипкою в тонких своїх руках, точніше, скрипка затиснута підборіддям, ліва рука опущена, ніяк не хоче розслабитися, а в правій — смичок, тільки-но наканіфолений і тому пахучий, а Бела Григорівна зрідка покивує головою, прикривши очі своїми тремтливими повіками. На обличчі — ледь помітні веснянки.

Раптом учителька зупиняє Делю посеред п'єси легким помахом руки. Не строго, а співчутливо запитує:

— Що з тобою, Аделаїдо? Ти незібрана. Навіть скрипка — не на місці.

Бела Григорівна встає зі скрипучого стільця — здається, червоні «китайські» рибки з гобеленного полотна оббивки вистрибують услід за нею в повітря — і поправляє інструмент. Потім порпається-нишпорить у своїй сумочці, дістає звідти носовичка — білого-білого батистового носовичка, пахучого — і ніжно підкладає його під дівоче підборіддя. Лоскїтливі, хоч і приглушені, пахощі, наче від засушених помаранчевих шкуринок, які промовляють про чийсь вишуканість і затишок, огортають Делю. Обволікають її: стає тепло-радісно. І водночас — не по собі. Тієї ж миті, здається, чує тоненькі срібні молоточки, що легенько вдаряють їй у скроні. Їй так приємно й ніяково, коли вчителька, поправляючи скрипку, підкладаючи свого носовичка, мимоволі торкається тонкими довгими пальцями її грудей. Пунктир доторку — а цілий світ перевернувся. Деля заплющує очі, їй хочеться осунутися

на підлогу, завмерти в ногах Бели Григорівни, хочеться, щоб вона нахилилася над нею й гладила, гладила, гладила її своїми такими рідними, такими добрими пахучими руками. Деля цього боїться і так сильно прагне — аж ось-ось розплачеться. Аби тільки вона, вчителька, така красива, така ніжна, заспокоїла й обняла, як мама... Ні, мама — зовсім не те, тут — інше, і слів не дїбрати, не пояснити, в чому, чим — інше, інакше.

Делі свінуло: вона давно хотіла! Цих обіймів і погладжувань. І щоб — пахнути, як Бела Григорівна. Цих бажань боїться й соромиться: не розуміє, чому боїться і чому соромиться. Незрозуміло, що з нею. Не знає, кому розказати, кого розпитати про це. Про що? Трепетне й ніжне, що заливає всю її, наче тонкостінну крихку вазу... Навіть Бела Григорівна їй нічого-нічого не пояснить, вона й сама... якась не така... Зачинила двері на ключа, підійшла до Делі — а вона тремтить, мов у лихоманці, і чекає, мовчки чекає. Тільки серце — тремоло... Зараз щось станеться, щось... І — сталося.

Вчителька, зітхнувши з глухим придином, наче їй не добре, напівзаплющивши очі, без жодного слова, так само мовчки, проводить тихо-тихо по дівчачих ключицях, гострих підліткових ліктях, охоплює своїми пальцями обидві руки Делині, затримує їх у своїх — цілу вічність. А потім обіймає всю дівчачу постать пульсуючу, притискає міцно до себе й цілує її. Цілує — легенько-легенько, наче пір'ячко. Губи — сухі. Чутно, як у них серце пульсує.

Деля згортається, як скрипковий гриф, як зародок — і виривається. Затуляє руками обличчя, падає на коліна й починає ридати.

— Дурненька, чого ти? Я ж нічого поганого не... Ти славна дівчинка, прекрасна дівчинка... Талановита! Я вірю в тебе, я...

І сама Бела Григорівна так само затуляє обличчя руками й, схлипнувши, починає плакати.